

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN

Kwaliteitsonderzoek mbo Examinering en diplomering

Scholengemeenschap Bonaire

Vestiging Kaya Korona

Plaats : Bonaire, Kralendijk
BRIN-nummer : 30GR-5
Crebo-nummer : 10049, 10742
Datum schoolbezoek : 19 mei 2014
Rapport vastgesteld te Tilburg op 11 juli 2014

Inhoud

- 1 Inleiding 5
- 2 Bevindingen 6
- 3 Conclusie en vervolgspraken 10

1 Inleiding

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 19 mei 2014 een onderzoek uitgevoerd op Scholengemeenschap Bonaire, afdeling mbo naar de kwaliteit van de examinering en diplomering. Het onderzoek is een vervolg op het onderzoek van 11 en 12 april 2013 naar de examinering en diplomering. In 2013 heeft de inspectie vastgesteld dat de examinering en diplomering niet voldoet aan de basiskwaliteit. Tijdens dit onderzoek zijn de volgende opleidingen opnieuw onderzocht:

- crebocode 10049 Boekhoudkundig Medewerker, niveau 3
- crebocode 10742 Sociaal Pedagogische Werker 3 (SPW3), niveau 3

Het betreft eindtermgerichte dossiers. Hierbij zijn vijf deelkwalificaties onderzocht.

De conclusies van dit onderzoek kunnen worden beschouwd als een integrale beoordeling op basis waarvan de scholen en hun besturen kunnen werken aan het consolideren en borgen van bestaande kwaliteit, alsmede gerichte maatregelen kunnen treffen om geconstateerde tekortkomingen op te heffen. De inspectie beoordeelt over een periode van vijf jaar (2012-2016) jaarlijks op alle scholen aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en volgt nauwgezet de verbeteractiviteiten. In 2016 zal de school aan alle aspecten van basiskwaliteit moeten voldoen.

Toezichthistorie

De onderzoeken naar de kwaliteit van de examinering en diplomering vinden plaats in aanvulling op de onderzoeken naar de kwaliteit van onderwijsproces, opbrengsten, kwaliteitsborging en wettelijke vereisten. Het eerste onderzoek naar de kwaliteit van examinering en diplomering bij een steekproef van opleidingen vond plaats 11 en 12 april 2013.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- een controle op de examens van de betreffende opleidingen door vakinhoudelijke experts uit het werkveld en door de inspectie
- een gesprek met de constructeurs, vaststellers en beoordelaars van de examens;
- een gesprek met de examencommissie;
- een eindgesprek met de unitdirecteur.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op de WEB BES, het document basiskwaliteit MBO/SKJ en het Toezichtkader BVE 2012 (zie <http://www.onderwijsinspectie.nl>)

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de kwaliteit van de examinering. Hoofdstuk 3 geeft de conclusie en afspraken met de school weer.

2 Bevindingen

In dit hoofdstuk beschrijft de inspectie tot welke bevindingen en conclusies het onderzoek heeft geleid. Per kwaliteitsaspect wordt een oordeel gegeven. Deze oordelen worden vooralsnog niet weergegeven in de vorm van een score maar in een beschrijving van de aangetroffen kwaliteit per onderzochte opleiding.

2.1 Boekhoudkundig Medewerker crebocode 10049, niveau 3

Algemeen

Het team van de Scholengemeenschap heeft de kwaliteit van de examinering en diplomering duidelijk verbeterd sinds 2013. Alleen de cesuur en de dossiervorming voldoen nog niet. Omdat één van de deelkwalificaties (DK) die in 2013 zijn onderzocht niet meer wordt geëxamineerd is deze niet in dit onderzoek betrokken. Een andere DK voldeed in 2013 aan de basiskwaliteit. Daarom concentreert het onderzoek zich op de overige drie deelkwalificaties.

Exameninstrumentarium

Het instrumentarium is sterk verbeterd, maar voldoet nog niet geheel aan de basiskwaliteit, omdat de cesuur nog gebreken vertoont.

Het is aan te bevelen om in een examenplan alle toetsen en verplichtingen die meetellen voor het examen in een helder overzicht weer te geven. Hierin kan ook de weging van de verschillende examenonderdelen worden weergegeven.

Uit onderstaand overzicht blijkt dat de dekking, de beoordelingswijze en de transparantie voor de onderzochte deelkwalificaties inmiddels voldoen aan de basiskwaliteit.

V= voldoet

N= voldoet niet

Deelkwalificatie	Dekking	Cesuur	Beoordelingswijze	Transparantie
50111	85% (V)	N	V	V
50144	95% (V)	V	V	V
50154	100% (V)	N	V	V

De dekking voldoet aan de basiskwaliteit. Dit betekent dat de eindtermen in voldoende mate, op passende wijze en ook op het juiste niveau geëxamineerd worden. In dit verband merkt de inspectie op dat bij de deelkwalificatie Zakelijke Communicatie enkele keren onterecht toetsen uit de methode zijn ingezet als examen, dit zijn voortgangstoetsen en geen kwalificerende toetsen.

De cesuur voldoet niet aan de basiskwaliteit. De berekening van de wegingspercentages klopt niet. Bij DK Zakelijke Communicatie is de som van alle wegingspercentages 97% en is voor toets SA-3-1114-NED-3 geen wegingspercentage vermeld. Verder kennen sommige toetsen van Goederenstroombesturing een onevenwichtig scoringspercentage per eindterm. Bij toets CLO01.3 worden acht eindtermen getoetst. Door de toekenning van de punten is het echter mogelijk dat een voldoende behaald wordt met het behalen van slechts vier eindtermen. Hierdoor is niet gewaarborgd dat de kandidaat alle deelkwalificaties beheerst.

De beoordelingsvoorschriften voldoen. Hierbij is vermeld welke eindtermen waar getoetst worden en is de berekening van waarderingen en deelwaarderingen duidelijk vermeld.

De transparantie voldoet. Voor de kandidaten en beoordelaars bestaat voldoende duidelijkheid. Wel is er soms sprake van slordigheden, bijvoorbeeld bij het vermelden van zaken op het voorblad en bij het vermelden van toetscodes.

Afname en beoordeling

De betrouwbaarheid voldoet aan de basiskwaliteit. Het gaat vooral om schriftelijke toetsen, die zodanig zijn opgezet en toegepast dat de afname en beoordeling voldoende betrouwbaar is.

2.2 Sociaal Pedagogische Werker 3 (SPW3) crebocode 10742, niveau 3

Algemeen

Het team van de opleiding SPW heeft serieus gewerkt aan verbetering van de examens. Zij hebben hun verbeteractiviteiten geconcentreerd op de eindtermen die opnieuw geëxamineerd worden bij de volgende cohorten. De verbeteracties hebben echter nog niet geresulteerd in voldoende resultaat. De betrokkenen hadden naar eigen inzicht onvoldoende expertise en ondersteuning om genoeg progressie te boeken.

Exameninstrumentarium

Het instrumentarium voldoet ook na de verbeteracties niet aan de basiskwaliteit. De tekortkomingen betreffen de dekking, de cesuur, de beoordelingswijze en de transparantie.

Het is aan te bevelen om in een examenplan alle toetsen en verplichtingen die meetellen voor het examen in een helder overzicht weer te geven.

V= voldoet

N= voldoet niet

Deelkwalificatie	Dekking	Cesuur	Beoordelingswijze	Transparantie
52843	35%(N)	N	V	V
52846	71%(N)	N	N	N
52848	11%(N)	N	V	V
52852	40%(N)	N	N	N
52855	86%%(V)	V	N	V

Het percentage van de dekking is niet in alle gevallen vast te stellen, omdat de instelling alleen de toetsen heeft opgestuurd, die zijn bijgesteld in het kader van de verbeteracties. Wel stellen we vast dat de dekking onvoldoende is. Voor enkele eindtermen zijn namelijk geen opgaven geconstrueerd. In een enkel geval weet de teamleider dat en moet dat nog gebeuren. Soms is de eindterm niet correct geïnterpreteerd, zodat de opgaven geen adequate toetsing opleveren van de bedoelde eindtermen. In een ander geval was het de bedoeling om met vier opgaven ook vier eindtermen te toetsen. Omdat het een keuzeopdracht betreft, waarbij de kandidaat slechts één van die vier opgaven hoeft te maken, is de dekking onvoldoende.

De cesuur voldoet slechts bij één van de deelkwalificaties. Bij één van de toetsen van deelkwalificatie 52843 ligt de cesuur op 50% en dat is te laag. Vanwege het ontbreken van een adequaat toetsplan is niet duidelijk welke eindterm hoort bij welk beoordelingscriterium. Hierdoor is niet gewaarborgd dat alle eindtermen behaald zijn. In één geval worden de punten van een deelkwalificatie gemiddeld met die voor een andere deelkwalificatie, waardoor de waarborg eveneens ontbreekt. Bij DK 52848 tenslotte, worden punten toegekend voor randvoorwaardelijke aspecten (aandacht houden, stemgebruik) die niet behoren tot de eindtermen.

De beoordelingswijze voldoet ook niet aan de basiskwaliteit. Een van de oorzaken is dat onvoldoende specifiek beschreven is welk gedrag waargenomen moet worden om aan te tonen dat de eindterm/competentie voldoende beheerst wordt. Soms is ook niet beschreven waaraan een prestatie moet voldoen om tot het oordeel 'goed' te komen (52855). Hierdoor is het mogelijk dat verschillende beoordelaars in dezelfde gevallen niet tot hetzelfde oordeel komen. Verder ontbreken soms aanwijzingen over welke waardering gegeven moet worden als iets ten dele goed is gedaan. (52852). Bij DK 52846 staat weliswaar vermeld dat beoordelingen onderbouwd moeten worden, maar op de beoordelingsformulieren is daarvoor geen ruimte. Voor het zogeheten Starrverslag zijn wel criteria benoemd voor de vormgeving, maar niet voor de inhoud.

De transparantie, ten slotte, voldoet ook niet aan de basiskwaliteit. De toetsen vertonen slordigheden en soms ook tegenstrijdigheden, hetgeen de duidelijkheid voor de betrokkenen niet ten goede komt. Wanneer het gaat om verkeerde vermeldingen van toetscodes en eindtermen maakt dit een adequate dossiervorming voor controle door de examencommissie onmogelijk.

Afname en beoordeling

De betrouwbaarheid voldoet aan de basiskwaliteit. Er zijn voldoende waarborgen voor een deugdelijke beoordeling. Voor zover er geen waarborg is voor een gelijke beoordeling in vergelijkbare gevallen is dat al betrokken in het oordeel over het instrumentarium.

Diplomering van de beide opleidingen

Dit aspect bestaat uit de indicatoren 'Besluitvorming examinering' en 'verantwoordelijkheden examencommissie'.

De besluitvorming voldoet niet omdat de examencommissie, voorafgaande aan de diplomering, zich er onvoldoende van kan vergewissen dat de kandidaat voldoet aan alle eisen uit het eindtermendocument. Dit komt omdat de dossiervorming gebrekkig is. Veel toetsen ontbreken in het examendossier.

De diplomering voldoet voor beide opleidingen evenmin aan de basiskwaliteit, omdat de centrale examencommissie, die uiteindelijk verantwoordelijk is voor alle examinering op het mbo van de instelling, de kwaliteit van de examinering niet kan waarborgen. De commissie werkt niet voldoende systematisch aan verbetering. Zo is er geen duidelijke planning van activiteiten, voorzien van een tijdspad en worden besluiten onvoldoende vastgelegd. Verder blijkt regelmatig dat voorgenomen afspraken niet nagekomen worden. Wel heeft de commissie concrete plannen voor betere archivering, maar ze heeft deze nog niet geïmplementeerd. De examencommissie is pas eind vorig jaar opgericht en heeft zich nog niet in een verslag verantwoord over de besluitvorming inzake diplomering. Zij heeft echter redelijk zicht op haar verantwoordelijkheden op het gebied van diplomering, constructie en vaststelling van examens. Ook heeft zij plannen voor evaluatie van afgenomen examenonderdelen. Die plannen zijn echter nog niet uitgewerkt en vastgelegd. De teamleiders wonen regelmatig praktijkexamens bij om na te gaan of die volgens plan worden afgenomen.

Voor die bijwoningen is nog geen systematiek bepaald, die waarborgt dat een vooraf bepaald percentage van de examens wordt bijgewoond. De commissie heeft scholingen georganiseerd voor onder meer constructeurs en beoordelaars en is voornemens om jaarlijks scholingen op de verschillende gebieden rond examinering te organiseren. Niettemin vinden sommige betrokkenen op de hoofdvestiging dat zij onvoldoende expertise hebben om hun taak adequaat uit te oefenen.

3 Conclusie en vervolgspraken

Kwaliteit van de examinering

De kwaliteit van de onderzochte opleidingen voldoet niet aan de basiskwaliteit.

Afspraken

De instelling verbetert het instrumentarium voor de opleidingen, waarvoor het eindtermgerichte examen nogmaals ingezet zal worden. Verder ontwikkelt de instelling de procedures rond de examinering zodanig dat de kwaliteit hiervan door de examencommissie gewaarborgd wordt. Zij informeert de inspectie hierover vóór 1 oktober 2014. In het voorjaar van 2015 beoordeelt de inspectie de examinering van de instelling opnieuw.